



## Ocenjujemo

### Gledališče

**Lutz Hübner:**  
**Marjetka, str. 89.**

Režija: **Andrej Jus**  
**SLG Celje**

★★★★★

Marjetka, str. 89 se k metafikcijskosti obrača v žanru komedije. Besedilo predstavlja deset tipskih gledaliških značajev, ki jih smeši s karikiranjem njihovih značilnih lastnosti. Pretežno se srečujemo s tipi režiserjev – npr. s »črtavcem«, »staro sabljo«, »frajerjem«, »mučnikom« – pa tudi s tremi ženskimi tipskimi liki, »divo«, »začetnico« in »dramaturginjo«. Prevod Hübnerjevega teksta slovenski publiki ni dostopen, toda iz besedila predstave razberemo, da je bilo (vsaj) referenčno polje usklajeno s slovenskim prostorom; osebe iz anekdot, ki jih navaja »stara sablja«, so tako denimo resnične osebe iz slovenskega gledališkega okolja. **SLG** Celje se je epizodično dramsko besedilo odločilo postaviti v dveh variacijah, z dvema igralskima zasedbama (**Branko Završan/Renato Jenček**, **Beti Strgar/Živa Selan**), **Urban Kuntarič/Luka Bokšan**), ki se igrata na različne večere, pri čemer ima vsaka od variacij štiri prizore, en prizor – prizor s »staro sabljo« – pa je obema variacijama skupen. Variacija, v kateri igrajo Jenček, Selan in Bokšan, ima bolj tekoč ritem in je komedijsko prepričljivejša, kar je predvsem posledica besedila, ki je v prizorih, izbranih za to variacijo, prepričljivejše, a tudi režije, ki je v tej različici bolj izpiljena.

Predstava v obeh primerih posamično zdrži minutažo (obe variaciji trajata približno uro in dvajset minut), toda ob ogledu obeh variacij se forma začne razgubljati in ne zdrži; gledališka ekipa je očitno želela ponuditi dve predstavi, ki pa sta, na neki način, vendarle »ena predstava«, in se nekako zataknila na vmesni točki, v kateri si je celovito sliko o delu težko izoblikovati brez ogleda obeh variacij, a je ogled obeh hkrati tudi nekoliko duhamoren, ker forma nizajočih se prizorov tega preprosto ne zdrži.

Obe predstavi povezuje vprašanje »kako se prav igra?« oziroma kakšen tip igre in režije je »pravilen«. Struktura besedila, ki temelji na tipskih likih, nakazuje, da je odgovor odvisen od preferenc (in samozaverovanosti) oseb, ki teater ustvarjajo. »Mučenik« tako v besedilo vlaga vse svoje trpljenje, »črtavec« dramsko besedilo počrta do nerazpoznavnosti, »diva« uveljavlja svojo (igralsko) željo in kljubuje režiserju itd. Komični efekt se, seveda, poraja s karikiranjem tipskih lastnosti. Osrednja težava besedila te postavitve – in posledično postavitve kot celote – je poenotenje pozicij, s katerih predstavljeni tipi vznikajo, četudi so te pozicije pomembno različne; frajer ali mučenik tako izraščata iz povsem osebnega napuha, »stara sablja« je gledališko konservativen, »črtavec« je konformist, ki se prilagaja družbenim okoliščinam, »dramaturginja« poskuša v gledališki prostor uvajati marginalne tematike in nove pristope

... seveda lahko v določeni meri trdimo, da skušajo vsi ti tipi predvsem uveljaviti svojo voljo, pri čemer spregledujejo osebo, s katero v ustvarjalnem procesu sodelujejo (npr. režiser igralko ali diva režiserja), toda v ozadju vendarle obstajajo različna izhodišča in tendence; dramaturginja, ki skuša v gledališče uvajati marginalne tematike, ima zelo verjetno drugačne tendence kot »frajer«, ki svoje režijsko delo spušča na osebni nivo in se skozi gledališki proces vsiljuje igralki. Besedilo teh različnih izhodišč svojih stereotipnih oseb, ki delujejo v polju gledališča, ter njihovih specifičnih umeščenosti v širši družbenopolitični prostor ne uspe nasloviti in jih skuša vse poenotiti po liniji samozaverovanosti, kar ne učinkuje enako dobro v vseh prizorih, hkrati pa se s tem pomeša zelo različne – včasih tudi povsem nasprotujoče si kontekste in družbena ozadja; na enak način – in prek domnevno iste slabosti, torej napuha – sta smešena feministka dramaturginja in eklatanten mačist. S tega vidika je delo idejno neprepričljivo. Prav to pa je še dodaten razlog, da je variacija predstave, v kateri igrajo Jenček, Selan in Bokšan, prepričljivejša: liki imajo v tej različici večjo poenotenost v ozadju in izhodišč. Marjetka, str. 89 je tako v eni svojih različic idejno, pa tudi režijsko in atmosfersko prepričljivejša, kot celoti pa se ji ne uspe izogniti idejnemu zdrsom besedila.

**ANJA RADALJAC**



Marjetka, str. 89 se k metafikcijskosti obrača v žanru komedije.

FOTO JAKA BABNIK